

ДОКЛАД И АНАЛИЗ

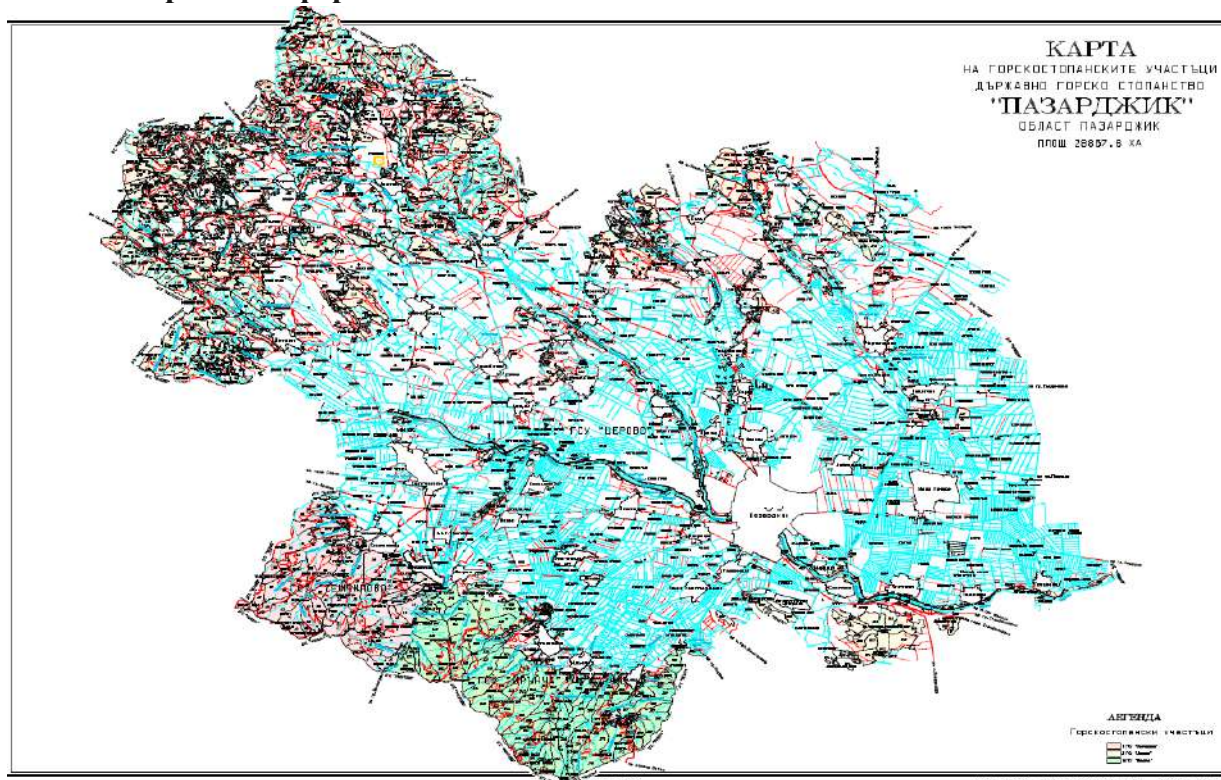
НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ОТ ДЕЙНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ ВЪРХУ СОЦИАЛНАТА И ПРИРОДНА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС ПАЗАРДЖИК ПРЕЗ 2023 г.

Настоящият доклад се изготвя във връзка с изпълнението и спазването на Принцип 8, Критерий 8.2, Индикатори 8.2.2 и 8.2.3 от Националния стандарт за отговорно управление горите в България, и произтичащите ни задължения за извършване на мониторинг и оценка на въздействието от дейностите по управление на ТП ДГС Пазарджик върху социалната и природната среда, както и на промените в състоянието на околната и социална среда.

Мониторинга за въздействието на дейностите по управление върху природната и социалната среда е осъществен съгласно Приложение 7 от Националния стандарт на България за оценка на управлението на гори в България.

Резултатите от проведения мониторинг са систематизирани и се представят в съответствие с утвърдена „Система за мониторинг на територията управлявана от ТП ДГС Пазарджик, както следва:

I. Кратка информация за стопанството към дата 31.12.2023 година.

Общата площ на ТП ДГС Пазарджик е 28867,8 ха. Лесистостта на стопанството е 24,2%.

Горските територии от района на ТП ДГС Пазарджик в преобладаващата си част са разположени в Ихтиманска Средна гора и северните склонове на Западни Родопи и попадат

на територията на три общини: град Пазарджик, град Септември и община село Лесичово, Пазарджишка област.

Горите са с различна собственост:

Вид на собствеността в горите и земите	Площ (ха)	%
- горски територии - държавна собственост	24384,1	84,4
- горски територии -общинска собственост	1246,6	4,3
- горски територии -собственост на юридически лица	275,6	0,9
- горски територии - собственост на религиозни общности	247,9	0,9
- горски територии - собственост на физически лица	2704,5	9,4
- горски територии - съсобственост	9,1	0,1
всичко:	28867,8	100,0

В това число:

- държавната собственост (без площта на напоителни системи) е 23957,0 ха, а общата площ на ТП ДГС Пазарджик без площта на напоителни системи е 28437,3 ха.

Общата сертифицирана площ на стопанството е **23864,3 ха** /дгт, без площта на напоителни системи и без площта на трите горски разсадника находящи се на територията на стопанството, които са с обща площ - 59,78 ха/. През 2023 г. площта на държавните горски територии се увеличи с 3,4 ха, вследствие на закупуване на имот в горски територии от частни лица.

Релефът е изцяло равнинен и се характеризира със силна разчлененост, създадена от дълбоко врязана хидрографска мрежа с голяма гъстота на реките и доловете. Разликите в надморските височини са твърде големи - най-високата точка е в Родопския горски масив - 1593 м н.в. (връх Милеви скали), а най-ниската - 176 м н.в., където р. Марица напуска територията на горското стопанство.

Хидрографският режим в района на ТП ДГС Пазарджик е резултат от непосредственото влияние на трите основни реки, които минават през неговата територия - р. Марица, р. Тополница и р. Луда Яна и техните притоци.

В ТП ДГС Пазарджик са формирани четири основни типа почви - алувиални, канелени горски, кафяви горски и хумусно-карбонатни почви.

Територията на горското стопанство попада изцяло в Преходно-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област (физико-географско райониране на България – Климатични фактори, проф. Димитров).

Годишната сума на валежите се движи от 480 mm (за ниските части) до 960 mm (за високите). Количеството на валежите е по-голямо в по-високите части на Родопите, където и летните температури са по-ниски. Това обуславя благоприятни растежни условия за горскодървесната растителност.

Според схемата на горскорастителното райониране, площта на стопанството попада в Тракийската горскорастителна област (Т), подобласт Горна Тракия (ГТ) и Западни Родопи (ЗР). За района на ДГС Пазарджик са определени и картирани 23 типа месторастения.

В долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори естествените насаждения са формирани главно от ксерофитни дървесни видове - благун, зимен дъб, космат дъб, келяв габър, акация и др. Това са предимно издънкови насаждения за превръщане и за нискостъблено стопанисване. Горските площи са в съседство със селскостопански земи и част от дървостойките са силно увредени от паша и няколкократно нискостъблено стопанисване. Създадените култури са предимно от черен бор, по-малко е участието на бял бор, акация, зимен дъб, сребролистна липа, червен дъб, мъждрян и др.

В долната част на средния планински пояс от 700 до 900 м н.в. преобладават издънковите дъбови насаждения. Участие имат също и букът, келявият габър и др.

Създадените култури са от бял и черен бор, по-малко от зелена дуглазка, акация, бреза и зимен дъб.

На височина над 900 м н.в. естествената дървесна растителност е представена от чисти семенни букови и смесени букови и с участие на ела, зимен дъб, габър, благун и други насаждения. По-малко е участието на издънковите букови насаждения. Създадените култури са предимно от бял бор и зелена дуглазка, по-малко е участието на ела, бук, бреза и др.

Основните дървесни видове за стопанството са: бял бор, черен бор, ела, смърч, бук, зимен дъб, габър, и др. Те образуват предимно чисти насаждения, но също и смесени смърчово-борови, борово-смърчови, елово-буково-смърчови, елово-смърчово-борови. Дъбовете и габъра в ниските части (до 900-1100 м н.в.) се срещат в издънкови чисти или смесени насаждения. В резултат на извършените залесителни мероприятия на горското стопанство се развиват и по-голяма част от внесените по изкуствен път дървесни видове - зелена дуглазка, атласки кедър, бреза, сребролистна липа.

От храстовата растителност общо за горското стопанство се срещат шипка, трънка, къпина, глог, смрика, дрян, драка и др., а от тревните видове – енъовче, здравец, иглика, жълт кантарион, коприва, лудо биле, мащерка, бял равнец, риган, горска ягода и др.

Годишното ползване на дървесина По данни от ГСП общият размер на проектираното ползване в държавните горски територии на ТП ДГС Пазарджик през ревизионния период от всички видове сечи за двете групи гори (защитни и специални + стопански функции) възлиза на 473405 куб.м или 47340 куб.м стояща маса без клони средногодишно (в достъпните басейни общото ползване възлиза на 386906 куб.м или 38691 куб.м средногодишно).

Разпределение на ползването по вид на сечта - куб.м без клони

А) Държавна собственост – общо без площта на напоителни системи

От възобновителни сечи	236510	50,0
Селекционни сечи	5086	1,1
От отгледни сечи	175326	37,0
Санитарни сечи	50865	10,7
Техническа сеч	1943	0,4
Изсичане на келявия габър в етажа	3675	0,8
Всичко	473405 куб. м	100,0%

В това число:

Държавна собственост - Достъпни басейни - без площта на напоителни системи

От възобновителни сечи	195518	50,5
Селекционни сечи	5086	1,3
От отгледни сечи	135151	34,9
Санитарни сечи	46608	12,1
Техническа сеч	1603	0,4
Изсичане на келявия габър в етажа	2940	0,8
Всичко	386906 куб. м	100,0%

Добивът и реализацията на дървесината са извършени след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване изискванията на *Наредбата за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии - държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти*. Изпълнението на дейностите е осъществено при спазване на действащата нормативна уредба.

Ловна дейност – Характерни представители на фауната имащи ловностопанско значение в района на ТП ДГС Пазарджик са сърна, дива свиня, заек, вълк, чакал, лисица, белка, черен

пор, язовец и др. От птиците се срещат гривек, гургулица, фазан, пъдпъдък, полска яребица и др.

Биоразнообразие - На територията на ТП ДГС Пазарджик съществуват защитени местности, които са прекатегоризирани от природни забележителности и исторически места. В района на стопанството попадат части от десет Защитени зони по Натура 2000. Общата площ на всички **Защитени зони по Натура 2000**, разположени върху горските територии на стопанството е 6911,1 ха, което представлява 23,9 % от площта на горите на ТП ДГС Пазарджик. Защитените зони са определени по две Директиви на Европейския съюз - **Директива 92/43/ЕЕС** за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (**Директива за местообитанията**) и **Директива 79/409/ЕЕС** за съхранение на дивите птици (**Директива за птиците**). В това число чистата площ по Натура е 6090,0 ха, а 76,0 ха са защитена местност и в това число защитена зона за опазване на природните местообитания и 745,1 ха са защитена местност и в това число са защитена зона за опазване на дивите птици и за опазване на природните местообитания.

В териториалния обхват на ТП ДГС Пазарджик са установени:

- **Растителни видове** включени в Приложение 1А към Националното ръководство - застрашени, изчезващи и ендемични видове: *Родопска горска майка (Lathraea rhodopea)*

- **Животински видове** включени в Приложение 1Б към Националното ръководство - застрашени, изчезващи и ендемични видове: *Кафява мечка (Ursus arctos)*, *Вудра (Lutra lutra L.)*, *Златка (Martes martes L.)*, *Шуноопашата костенурка (Testudo hermanni)*, *Шунобедрена костенурка (Testudo graeca)*, *Южен гребенест тритон (Triturus ivanbureschi)*, *Червенокоремна бумка (Bombina bombina)*, *Жълтокоремна бумка (Bombina variegata)*, *Малък корморан (Phalacrocorax rugosus)*, *Черен щъркел (Ciconia nigra)*, *Голям ястреб (Accipiter gentilis L.)*, *Малък ястреб (Accipiter nisus L.)*, *Сокол орко (Falco subbuteo)*, *Осояд (Pernis ptilorhynchus)*, *Черен кълвач (Dryopus martius)*, *Белоопашат мишелов (Buteo rufinus)*, *Врабчова кукумявка (Glaucidium passerinum)*, *Голям сечко (Cerambyx cerdo)*, *Еленов рогач (Lucanus cervus)*, *Трионест сечко (Prionus coriarius и Prionus besicatus)*, *Алпийска розалия (Rosalia alpina)*, *Голям буков сечко (Morimus asper funereus)*, *Глогова торбогнезница (Eriogaster catax)*, *Розово ноцно пауново око (Perisomena caecigena)*, *Четириточкова мечка пеперуда (Euplagia quadripunctaria)*.

- **Горски територии, представляващи редки, застрашени или изчезващи екосистеми, или съдържащи се в такива:**

- **G1.3155 Rhodope Mediterranean poplar galleries** - Крайречни гори, срещащи се в равнините и низините с преходно-континентален климат в Южна България. Заемат тесни ивици от поречието на по-големите реки (Марица и др.) и техните притоци. Характерни растителни видове са бялата (*Populus alba*) и черната топола (*P. nigra*), бялата върба (*Salix alba*) и др.
- **G1.A4 Ravine and slope woodland** - Смесени широколистни гори разположени на стръмни и урвести места. Характерни растителни видове: планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*), едролистна липа (*Tilia platyphyllos*)
- **G1.6922 Southeastern Moesian neutrophile beech forests** - Мезофитни гори с преобладание на бук, разположени на неутрални или близки до неутралните почви. Отличават се с богат видов състав в тревния етаж. Характерни растителни видове: обикновен бук (*Fagus sylvatica*), лазаркиня (*Galium odoratum*), бяла съсънка (*Anemone nemorosa*), жълта мъртва коприва (*Lamium galeobdolon*), дебрянка (*Sanicula europea*)
- **G1.661 Middle European dry-slope limestone beech forests** - Букови гори, разположени на варовикови терени. Характерни растителни видове: обикновен бук (*Fagus sylvatica*), кисел трън (*Berberis vulgaris*), птиче грозде (*Ligustrum vulgare*) и представители на сем. Orchidacea
- **G1.69 Thermophilous Moesian beech forests** - Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica*)

subsp. *moesiaca*). Срещат се предимно в предпланините, ниските планини и долните части на високите планини в диапазона от 100 до 1300 m надм. вис. при условия на умерено-континентален и преходно-континентален климат. Отличават с термофилен характер, подчертан чрез присъствието на видове от съседно разположените дъбови, липови, габърови и др. широколистни гори.

- **G1.7C41 Silver lime woods** - Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори.
- **G3.16 Moesian [*Abies alba*] forests** - Монодоминантни гори или смесени гори на обикновена ела (*Abies alba*)
- **G3.561(1) Helleno-Balkanic Pallas pine forests** - Гори от черен бор с реликтен характер. Характерни растителни видове: черен бор (*Pinus nigra* ssp. *pallasiana*)

Залесявания - През ревизионният период е предвидено да се извършват **залесявания върху 259,0 ха редуцирана площ** (или средногодишно по 25,9 ха). В зрелите насаждения ще се разчита на естественото възобновяване, поради това, че е икономически по-изгодна, здравословна и трайна форма на генетично онаследяване и продължение на видовото разнообразие в горите. Където по обективни или по субективни причини естественото възобновяване е компрометирано или е невъзможно да се появи е предвидено съответно залесяване. Залесяванията в културите до 3 год. възраст са задължителни и не са включени в площта за залесяване в работния план.

Природни катастрофи – През 2023г. няма регистрирани големи природни нарушения свързани с пожари наводнения и други природни бедствия.

II. Система за мониторинг на територията управлявана от ТП ДГС Пазарджик.

1. Финансов план на стопанството

Във Финансовия план /ФП/ на стопанството за 2023 година бяха заложени за изпълнение следните дейности:

- Ползване на дървесина:

По финансов план за 2023г. – 30 049 м³ лежаща маса, от което са заложени приходи в размер на: 2 214 911 лв. Осъщественото ползване на дървесина за 2023г. е в размер на: 24 116 м³ лежаща маса, като са реализирани приходи в размер на 2 327 424 лв.

Реализираното ползване е осъществено върху площ от 660,65 ха, в т.ч.: възобновителни сечи са изведени върху площ от 360,50 ха, отгледни сечи са изведени върху площ от 239,15 ха, санитарни и принудителни сечи са водени върху площ от 48 ха, а в останалата площ от 13 ха са изведени технически сечи необходими за просветления на пътища, изграждане на временни тракторни извозни пътища и почистване на ел. просеки.

- Лесокултурни дейности

По финансов план за 2023 г бяха предвидени следните дейности:

- Попълване на култури: 12,6 дка
- Отглеждане на горски култури: 371 дка
- Кастрене: 74 дка (в тополови култури)
- Отгледни сечи без материален добив: 56 дка
- Маркиране: 25 000 м³
- Поддръжка на минерализовани ивици за защита от пожари: 23 650 лм
- Производство на фиданки в горските разсадници на ТП ДГС Пазарджик: 284 хил. бр.

Към 31.12.2023г. са отчетени следните мероприятия:

- ✓ Попълване на култури: 12,6 дка
- ✓ Отглеждане на горски култури: 389 дка

- ✓ Кастрене: 74 дка (в тополови култури)
- ✓ Отгледни сечи без материален добив: 56,5 дка
- ✓ Маркиране: 28 835 м³
- ✓ Поддръжка на минерализовани ивици за защита от пожари: 23 650 лм
- ✓ Недървесни горски продукти: За 2023 година има издадени 34 броя разрешителни за ползване на недървесни горски продукти (диворастящи гъби и билки) на територията на ТП ДГС Пазарджик.

2. Социални споразумения.

Към дата 31.12.2023г. в стопанството няма постъпили жалби от страна на работещите. Колективният трудов договор на ТП ДГС Пазарджик е сключен през 2018 год.

3. Годишна програма за обучение на служителите на ТП ДГС Пазарджик и работниците на фирмите изпълнители през 2023 г.

В програмата за 2023г. бяха включени теми за обучение свързани с: Обучение по горска сертификация; Обучение по безопасност и здраве при работа; Обучение по използване на лични предпазни средства; Обучение по лесозащита; Обучение по охрана и контрол на горския фонд; Съвещание по маркиране на лесосечния фонд. Повечето от обученията са организирани и проведени от подготвени за целта служители на ДГС с участието на външни експерти и не са издавани документи /удостоверения/.

4. Здравословни и безопасни условия на труд

За ограничаване на риска от трудови злополуки, аварии и екологични нарушения при осъществяване на планираните горскостопански дейности, преди започване на същите за всеки нов обект или при постъпване на нови работници, задължително се прави първоначален инструктаж. Провеждането на инструктажа се отразява в Книгата за инструктаж и инструктираните се подписват, че са запознати. При всяко въвеждане на работниците в нов отдел се прави „Инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и изисквания при провеждане на горскостопанските дейности“ и „Лист за проверка за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване на изискванията за изпълнение на горскостопански дейности“, които се прикачват към досието на отдела.

Към 31.12.2023 година в обхвата на ТП ДГС Пазарджик не са настъпили и няма регистрирани трудови злополуки по КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ.

В стопанството има трима работници с намалена работоспособност, с право на работа.

След направена оценка на риска на работното място, се прави заключение, че ТП ДГС Пазарджик е осигурило условия за безопасно и нормално изпълнение на трудовата дейност на своите служители.

5. Ангажиране на заинтересованите страни.

В ТП ДГС Пазарджик ежегодно се прави преглед на изготвения „Списък на заинтересованите страни“, който се допълва в случай на настъпили промени.

Ръководството на ТП ДГС Пазарджик уведомява ежегодно всички заинтересовани страни и местни общности, както и всички желаещи да вземат участие за среща, на която се обсъждат следните теми:

- 1) Права и задължения на местните общности, засегнатите и заинтересовани страни, свързани с дейността и територията на ТП ДГС Пазарджик (**Индикатори 4.1.2, 4.1.3, 7.6.3**)
- 2) Планирани дейности за съответната година, територии в които ще се изпълняват, възможностите и начините за промяна на тези дейности в случай, че са засегнати права на собственост и ползване; (**Индикатори 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 7.6.2, 7.6.6**)
- 3) Подходящи възможности за заетост, обучение и други услуги, които ТП ДГС Пазарджик предлага; (**Индикатор 4.3.1, 7.6.3**)

- 4) Възможностите за местно социално - икономическо развитие вкл. възможни съвместни дейности, проекти и инициативи с местните общности, засегнати и заинтересовани страни; (Индикатори 4.4.1, 4.4.2, 7.6.3)
- 5) Мерки за опазване на места със специално културно, екологично, икономическо, религиозно или духовно значение за местните общности; получаване на информация за нови такива. (Индикатори 4.7.1., 4.7.2., 7.6.3, 7.6.6)
- 6) Годишният доклад-анализ на резултатите от проведения мониторинг на територията на ТП ДГС Пазарджик (Индикатор 8.3.1)
- 7) Разглеждане и съгласуване на актуализирани документи, касаещи прилагането на принципите на Националния стандарт за отговорно управление на горите.

Кореспонденцията със заинтересованите страни се води и чрез писма и по електронен път. В някои случаи въпросите се поставят и обсъждат устно чрез телефонни или явни разговори. На заинтересованите страни се предоставя информация с различни аспекти: известие за отдели неразрешени за паша на територията на стопанството и известие за новите дърводобивни обекти на територията на ТП ДГС Пазарджик.

6. Незаконни/нерегламентирани дейности в горите.

Във връзка с охраната на горските територии, стопанството е разделено на 3 бр. горскостопански участъка и 21 бр. охранителни участъка. Служителите отговарящи за опазването на горските територии са: трима старши лесничея, трима лесничея, шестима помощник лесничея, трима ТРО и осемнаесет горски стражаря.

През 2023 година горските стражари са съставили 7 броя констативни протоколи за незаконни ползвания в поверените им охранителни участъци, също така са констатирани и 4 нарушения, за които има съставени съответно 4 броя актове за установяване на административно нарушение за извършване на незаконна сеч по Закона за горите и са изпратени до РДГ гр. Пазарджик за издаване на наказателни постановления. През 2023 г. във връзка с установените административни нарушения са задържани: дърва за огрев – 18,45 пр.куб.м. На територията на стопанството незаконен добив на дървесина от организирани групи няма, регистрираните нарушения са извършени от физически лица, а незаконно добитата дървесина установена с констативни протоколи и актове е 17,2 пр.куб.м.

През 2023 година са извършени 1037 бр. проверки от служители на ТП ДГС Пазарджик. При извършените проверки са проверени: 986 бр. ловци, 50 обекта за добив на дървесина и 1 бр. други физически лица.

7. Изпълнение на горскостопанския план.

ТП ДГС Пазарджик изпълняваше ритмично и планово предвидените по ГСП /изд.2013г./ горскостопански дейности. Към настоящия момент ТП ДГС Пазарджик е в процес на изработване на нов горскостопански план.

Плануваните и изпълнени за 2023 г. дейности са обсъдени подробно в т.П,1 от настоящия доклад. Предвидените по план противопожарни мероприятия са изпълнени на 100% .

Изпълнението на дейностите е извършено, при спазване на действащата нормативна уредба и утвърдени вътрешни правила в ЮЦДП.

През 2023 г. не е извършено изграждане на нови трайни автомобилни пътища и реконструкция на съществуваща пътна инфраструктура.

8. Промени в границите, собствеността, функционалността и предназначението на територии в рамките на стопанството.

Към настоящия момент ТП ДГС Пазарджик е в процес на изготвяне и одобряване на нов горскостопански план.

Съгласно данни на изтеклия ГСП, площта на горските територии държавна собственост е 24384,1 ха, което е 84,4 % от общата площ на горите на територията на стопанството.

През 2023 година няма издадена заповед на МЗХГ за изключване на горски територии.

През 2023 година има проведени четири процедури за покупко – продажба на горски територии при условията и по реда на Правилата за закупуване на горски територии от държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите, утвърдени със Заповед № РД 49-153/27.05.2022 г. на министъра на земеделието, „ЮЦДП” на основание чл. 20 от Правилата, за които има издадени нотариални актове. Закупените имоти са с обща площ 3,4 ха. Площта на закупените имоти на този етап не е включена към общата сертифицирана площ на стопанството.

9. Здравословно състояние на гората.

Лесозащитните проблеми на територията на ТП ДГС Пазарджик се свеждат първостепенно до групата на абиотичните фактори и второстепенно до групата на биотичните фактори.

За периода 01.01. 2023– 31.12.2023 год. в ТП ДГС Пазарджик са постъпили общо 50 броя сигнални листове за нападения и щети от абиотични и биотични фактори, както следва:

- Борова процесия – 19 бр.
- Педомерки и листоврътки – 24 бр.
- Повреди от абиотични фактори (вятър, сняг) – 3 бр.
- Повреди в горски разсадници – 4 бр.

През 2023 година за подобряване на фитосанитарното състояние на горите на територията на ТП ДГС Пазарджик са проведени принудителни сечи на обща площ 54,9 ха. Общият обем на добитата дървесина от санитарни сечи и принудителни сечи е 5025 куб.м. лежаща маса. За всички установени повреди от биотичен и абиотичен характер са подадени своевременно сигнални листове, като непрекъснато се следи състоянието на насажденията.

Всички санитарни и принудителни сечи са извеждени съгласно одобрено от РДГ, гр. Пазарджик план – извлечение *и са съобразени с изискванията на Закона за горите, подзаконовите му актове, Закона за безопасните условия на труд и горската сертификация.*

На територията на ТП ДГС Пазарджик през 2023 година са възникнали 3 броя горски пожари, които са регистрирани в информационната система на ИАГ. Общо площта на опожарените горски територии е 86 дка.

10. Ползване и горскостопански дейности.

Добитата и реализирана дървесина за периода 01.01.2023 до 31.12.2023 година е както следва:

ОБЩО ДЪРВОДОБИВ – 24 116 м³ лежаща маса в т.ч.:

- Добити от местно население – 1277 м³
- Промислен дърводобив – 22 094 м³
- Ползване на дървесина по чл.193 от ЗГ – 745м³

Изпълнението на дейностите е осъществено при спазване на действащата нормативна уредба.

За добива и реализацията на дървесина през 2023 година бяха сключени договори със 16 броя фирми, които са запознати с изискванията на горската сертификация, съгласно Националния стандарт за отговорно управление на горите в България. В тръжните документи за съответните процедури е заложено изискване за оборудване на работниците със защитно облекло, съответстващо на работните им позиции.

Извършените лесокulturни дейности за периода 01.01.2023г. – 31.12.2023г. са както следва:

- ✓ Попълване на култури: 12,6 дка
- ✓ Отглеждане на горски култури: 389 дка
- ✓ Кастрене: 74 дка (в тополови култури)
- ✓ Отгледни сечи без материален добив: 56,5 дка
- ✓ Маркиране: 28 835 м³
- ✓ Поддръжка на минерализовани ивици за защита от пожари: 23 650 лм
- ✓ Недървесни горски продукти: За 2023 година има издадени 34 броя разрешителни за ползване на недървесни горски продукти (диворастящи гъби и билки) на територията на ТП ДГС Пазарджик.
- ✓ През 2023 год. е извършена наземна хим. борба в горските разсадници, на площ от 107,8 дка
- ✓ Недървесни горски продукти: За 2023 година има издадени 34 броя разрешителни за ползване на недървесни горски продукти (диворастящи гъби и билки) на територията на ТП ДГС Пазарджик.
 - издадени са 1 брой разрешително за ползване на недървесни горски продукти – лечебни растения по ЗЛР /липов цвят /
 - издадени са 32 броя разрешителни за ползване на недървесни горски продукти – диворастящи гъби /извън списъка на лечебните растения по ЗЛР/
 - издадено е 1 брой разрешително за ползване на недървесни горски продукти – дрянови клонки.

11. Биологично разнообразие и Гори с висока консервационна стойност.

11.1 ВКС 1 РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1 ежегодно се проверява в РИОСВ или на интернет страницата им за новосъздадени защитени територии и/или зони, както и за ограничения, посочени в заповедите им за обявяване. Всички защитени територии и защитени зони, попадащи в териториалния обхват на ТП ДГС Пазарджик са подробно описани в доклада за гори с висока консервационна стойност, актуализиран през 2021 година.

Разработени са формуляри за мониторинга на видовете от ВКС 1.2 и 1.3 за теренно попълване от лесовъдския състав. При подготовката на досиетата за насаждения включени в КЛФ, се отразяват ГВКС попадащи в съответния обект, като в следствие на терен служителите на ТП ДГС Пазарджик следят за правилното прилагане на мерките за опазване на съответното ВКС, и за видовете местообитания:

- формуляр за мониторинг на биологичното разнообразие и **ВКС 1.2 – растения /застрашени, изчезващи и ендемични видове/ на територията на ТП ДГС Пазарджик**

В периода на месеци януари - декември 2023 г. има 3 броя попълнени формуляри за растения с висока природозащитна стойност на територията на стопанството /блатно кокиче, червен кантарион, оливиеров минзухар/. Здравословното им състояние е добро и не се наблюдават следи от антропогенна намеса с изключение на един от подотделите в които е забелязан оливиеров минзухар. Там има места на които горният слой на почвата е изгребан и изнесен от човек.

- формуляр за мониторинг на биологичното разнообразие и **ВКС 1.2 – животни /застрашени, изчезващи и ендемични видове/ на територията на ТП ДГС Пазарджик**

В периода на месеци януари - декември 2023 г. има 6 броя попълнени формуляри за животни /кафява мечка, шипопашата костенурка, златка/. Животните са постоянно пребиваващи, други са преминаващи през района.

- формуляр за мониторинг на биологичното разнообразие и **ВКС 1.3 – критични концентрации на видове - на територията на стопанството няма такива видове.**

С оглед на обстоятелството, че настоящият доклад е публичен точното местонахождение на установените растителни и животински видове не се посочва.

11.2 ВКС 2 ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ.

В горските територии, стопанисвани от ТП ДГС Пазарджик не е установено фрагментиране. В района на дейност на стопанството не са изградени големи инфраструктурни обекти, засягащи горски територии

Мероприятията, които се провеждат от страна на ТП ДГС Пазарджик на територията на ВКС 2 са съобразени с препоръките и указанията за стопанисване на ВКС 2, съгласно Доклада на ТП ДГС Пазарджик за гори с висока консервационна стойност.

11.3 ВКС 3 ЕКОСИТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ

Разработен в формуляр за мониторинг на ВКС 3 на територията на ТП ДГС Пазарджик, като при установяване на ВКС 3 на територия, в която ще се извършват горскостопански дейности, формуляр се попълва от теренните работници на стопанството и се той се прилага към досието на съответния обект.

G1.3155 Rhodopide Mediterranean poplar galleries (Върбово-тополови галерии в Южна България) - Крайречни гори, срещащи се в равнините и низините с преходно-континентален климат в Южна България. Заемат тесни ивици от поречията на по-големите реки (Марица и др.) и техните притоци. Характерни растителни видове са бялата (*Populus alba*) и черната топола (*P. nigra*), бялата върба (*Salix alba*) и др. – През 2023 година не са извършвани дейности в тях. Не се наблюдават отрицателно действащи фактори и нарушения.

G1.A4 Ravine and slope woodland (Смесени гори на сипеи, на стръмни склонове и планински клисури) - Смесени широколистни гори разположени на стръмни и урвисти места. Характерни растителни видове са планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*) и едролостна липа (*Tilia platyphyllos*). – Не са извършвани горскостопански дейности през 2023 година.

G1.6922 Southeastern Moesian neutrophile beech forests (Неотрофилни букови гори) - Мезофитни гори с преобладание на бук, разположени на неутрални или близки до неутралните почви. Отличават се с богат видов състав в тревния етаж. Характерни растителни видове: обикновен бук (*Fagus sylvatica*), лазаркиня (*Galium odoratum*), бяла съсънка (*Anemone nemorosa*), жълта мъртва коприва (*Lamium galeobdolon*), дебриянка (*Sanicula europaea*). – През 2023 година са извършени мероприятия в **68 броя** подотдели, които представляват ВКС 3 и по-конкретно *Неотрофилни букови гори*, като за всеки подотдел е попълнен формуляр, който е приложен към досието. Общото здравословно състояние на горите е добро.

G1.661 Middle European dry-slope limestone beech forests - Букови гори, разположени на варовикови терени. Характерни растителни видове: обикновен бук (*Fagus sylvatica*), кисел трън (*Berberis vulgaris*), птиче грозде (*Ligustrum vulgare*) и представители на сем. *Orchidaceae*. В състава на дървесния етаж участват още *Tilia tomentosa*, *T. cordata*, *Carpinus betulus* и *C. orientalis*. Храстовият етаж е изграден от *Acer campestre*, *Cornus mas*, *Fraxinus ornus* и *Ligustrum vulgare*. В тревния етаж участват видове, характерни за термофилните дъбови гори (*Brachypodium pinnatum*, *Lathyrus niger*, *Mycelis muralis*, *Physospermum cornubiense*). Характерен белег е и участието на видове от сем. *Orchidaceae* (*Cephalanthera* spp., *Dactylorhiza cordigera*, *Epipactis* spp., *Neottia nidus-avis*, *Orchis pallens*). – Здравословното състояние е добро, не се наблюдават нарушения. През 2023 година не са провеждани лесовъдски мероприятия. Има наличие на единични пречупени или изсъхнали дървета.

G1.69 Thermophilous Moesian beech forests - Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*). Срещат се предимно в предпланините, ниските планини и долните части на високите планини в диапазона от 100 до 1300 m надм. вис. при условия на умерено-континентален и преходно-континентален климат. Отличават с термофилен характер, подчертан чрез присъствието на видове от съседно разположените дъбови, липови, габъррови и др. широколистни гори. – Здравословното състояние е отлично, няма констатирани

повреди от биотични или абиотични фактори. Не се наблюдава обезлистване. Има наличие на единични пречупени или изсъхнали дървета.

G1.7C41 Silver lime woods - Това местообитание е на горите с доминиране или съдоминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*). Въпреки, че видът има ареал от Югоизточна Европа до Югозападна Азия, самостоятелни фитоценози образуват само в Южна Румъния, Източна Сърбия и Северна България. - Не са провеждани мероприятия през 2023 година

G3.16 Moesian [Abies alba] forests - Горите от обикновена ела (*Abies alba subsp. alba*) имат ограничено разпространение в планините на България. - Не са провеждани мероприятия през 2023 година

G3.561(1) Helleno-Balkan Pallas pine forests - Гори от черен бор с реликтен характер. Характерни растителни видове: черен бор (*Pinus nigra ssp. pallasiana*) - Не са провеждани мероприятия през 2023 година.

11.4 ВКС 4 ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

През 2023 година са проведени лесовъдски мероприятия в редица подотдели, които попадат в горски територии, представляващи ВКС 4.

ВКС 4.1 Гори – единствени източници на питейна вода. През 2023 година е проведена отгледна сеч - пробирка в отдел 57 ж. След сечта няма нарушения в средата, които да застрашават консервационната стойност на насаждението.

ВКС 4.2 Гори с решаващо значение за регулиране на водния отток във водосборите. Проведените лесовъдски мероприятия – сечи, залесяване, отглеждане и други не са довели до нарушения на средата, които да застрашават консервационните стойности на насажденията. Всички дейности провеждани в тези насаждения са съобразени с изискванията за отговорно стопанисване на ВКС 4.2.

В случай че се предвиждат сечи по ГСП, то същите са съгласувани с компетентните органи преди утвърждаване на горскостопанския план, а при изготвяне на план-извлечение, то се съгласува с РИОСВ гр. Пазарджик, преди да бъде одобрено от РДГ Пазарджик. Извършваните лесовъдски намеси са насочени към подобряване на здравословното състояние на горите, подпомагане на създаването и поддържането на смесени насаждения с равномерна структура.

При изготвяне на технологичните планове за извършване на сечта в същите се отбелязва наличието на ВКС в отдела, предвиден за сеч.

ВКС 4.3 Гори с решаващо противоерозионно значение.

Лесовъдските намеси в тях осигуряват постоянно покритие на горските територии с гора, а при извеждането на сечите техники и технологии, които в минимална степен нарушават растителната и почвената покривка. На каменливи и урвести части от насажденията не са провеждани сечи.

ВКС 4.4 Гори, които представляват бариера за разпространението на пожари.

През 2023 година са проведени сечи в шест подотдела, които попадат във ВКС 4.4. При провеждането спазват изискванията за стопанисване на ВКС 4.4, съгласно Доклада за ГВКС от 2021г.

ВКС 4.5 Гори с решаващо значение за състоянието на селскостопанските дейности и защитата на инфраструктурни обекти.

През 2023 година са проведени сечи в два подотдела, които попадат във ВКС 4.5. При провеждането спазват изискванията за стопанисване на ВКС 4.5, съгласно Доклада за ГВКС от 2021г.

В периода януари – декември 2023 година са проведени горскостопански мероприятия в два подотдели, представляващи ВКС 5 и ВКС 6.

12. Представителни образци от естествени горски екосистеми.

Гори във фаза на старост (Old growth forests) - със Заповед № 97 / 03.06.2021 г., на основание чл. 172, ал. 1, т.14 и чл. 174, ал. 2 от ЗГ, във връзка със заповеди № РД 49-421/02.11.2016 г. и № РД 49-493/13.12.2016 г. на Министъра на земеделието и храните, и в изпълнение на Принцип 6 от Националния стандарт за отговорно управление на горите в България са определени 10 % от площта на горските територии - държавна собственост, представляваща представителни образци на основните естествени горски екосистеми на територията на ТП ДГС Пазарджик, от които 5 % - **Гори във фаза на старост** или притежаващи потенциал за превръщането им в такива, стопанисвани от ТП ДГС Пазарджик. **157 броя** подотдели с **обща площ 1208,4 ха** са определени като гори във фаза на старост и в тях не се допуска лесовъдска намеса, освен в случаите на едроплощни природни нарушения, заемащи над 30 % от площта на съответния отдел.

Определените горски територии държавна собственост, в които няма да се извършват горскостопански дейности, освен дейности за възстановяване до състояние близко до естественото са 109 броя подотдели с обща площ 1182,5 ха.

13. Въздействие на дейностите по управление върху околната среда.

При планирането и провеждането на всички горскостопански мероприятия през 2023г. са спазени препоръките и указанията за стопанисване на съответната ВКС, посочени в Доклада за ГВКС на ТП ДГС Пазарджик. Проектират се предимно постепенни сечи с голям възобновителен период /групово-постепенна, постепенно-котловинна/. Краткосрочни сечи не са предвидени. Провеждат се отгледни сечи, технически сечи необходими за просветления на пътища, изграждане на временни тракторни извозни пътища и почистване на ел. просеки, санитарни и принудителни сечи. Последните две споменати сечи се извеждат по състояние и/или предписание, с цел подобряване фитосанитарното състояние на насажденията.

Планираните и проведени през 2023г. мероприятия, не са указали отрицателно въздействие върху природната среда. С провеждането на всички дейности в горите не е намалена устойчивостта на насажденията срещу различните абиотични и биотични фактори. При дадени предписания от проверки са предприемани действия за изпълнението им.

След приключване на горскостопанските дейности /изведени сечи/ през 2023 година е извършена оценка на въздействието на изведената сеч върху ключови елементи на околната среда, съседни имоти и инфраструктура на територията на ТП ДГС Пазарджик. От изготвените и представени оценки на въздействието може да се направят следните общи констатации относно:

- Повреди по подраста в насажденията с извършена оценка - установени са минимални повреди.
- Повреди по оставащия дървостой - не са констатирани над допустимите /над 2 % по брой от оставащите на корен дървета/.
- Създаване на условия за активизиране на почвената ерозия – не са констатирани предпоставки за активизиране на ерозионни процеси.
- Оставяне на мъртва дървесина - в насажденията с изведени сечи е налична стояща и лежаща мъртва дървесина.
- Водни ресурси на територията или в близост до насажденията – при наличие на водни течения в листа за предварителна оценка са дефинирани мерките за опазване.
- Не са констатирани негативни въздействия върху съседни насаждения.
- Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура – в случаите на установени неблагоприятни въздействия основно върху пътната инфраструктура при движение на товарните превозни средства се предприемат своевременни действия по навременното им отстраняване.
- Ограничаване изхвърлянето на отпадъци в горските територии.
- През 2023 год. са връчени 242 броя противопожарни декларации.

На територията на стопанството не е установено разрастване на инвазивните за страната дървесни и животински видове и съответно контролираното им разпространение не оказва негативни въздействия върху околната среда.

14. Въздействие на дейностите по управление върху социалната среда.

Принцип 4 от Стандарта, задължава стопанството да поддържа и насърчава социалното и икономическо благополучие на местните общности. Част от изпълнението на този ангажимент е предоставянето на дървесина по такси на корен на физически лица. Позволителните за закупуване на дървесина се издават след представяне на списъци от кметовете на населените места, съдържащи трите имена и постоянния адрес на не повече от един член от домакинство, постоянно живеещ в населеното място.

Местното население закупува дърва за огрев на базата на утвърден ценоразпис за продажба на дървесина на корен от горски територии държавна собственост по реда на чл. 71, ал. 1, т.1, 2, 3 и 6 от Наредбата по чл. 95, ал. 1 от ЗГ.

Считаме, че местното население няма проблем с ползването на дърва за огрев. През 2023 год. няма подадени жалби от неудовлетворени лица касаещи добива на дървесина от местно население.

През 2023 година има два боя регистрирани жалби в ТП ДГС Пазарджик. Първата от тях е за незаконна сеч от страна на ТП ДГС Пазарджик. Жалбоподателят твърди, че ТП ДГС Пазарджик извършва сеч в негов имот. При извършената проверка по документи и на терен се оказа, че имота, в който се провежда сечта е държавна собственост, стопанисван от ТП ДГС Пазарджик. Втората жалва беше свързана с границите на ловностопанската площ в землището на с. Дебрьщица. Въпросът беше изяснен след извършената документална и теренна проверка от страна на служители на стопанството. И двете жалби са регистрирани съгласно принцип 1 от националния стандарт за отговорно управление на горите, както е и следвана процедурата при получаване на сигнали за конфликт на интереси съгласно стандарта.

Повечето хора високо ценят красотата или естетическата стойност на различните екосистеми, което се отразява в широкия интерес към еко-пътеки, маршрути и обозначени панорамни места, както и при избора на къщи и жилища и готовността да се плати по-висока цена за красива гледка.

Горите, с цялото си разнообразие, са богат източник на творческо вдъхновение в много сфери – изкуство, фолклор, архитектура, реклама и други. Хората ценят чувството си за принадлежност към родния край, което е свързано с отличителни черти на околната среда. ГВКС на територията на ТП ДГС Пазарджик, съдържащи ВКС 6, са всички:

1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от Приложение 7; В района на стопанството има два манастира: Св. Петър и Павел, намиращ се в землището на с. Паталеница и Св. Илия, намиращ се в землището на с. Калугерово – 500-те метра ивица около него не са държавна горска територия.

2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;

- На територията на стопанството има: аязмо, оброчище, параклис - Св. Св. Флор и Лавър.

3. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;

- На територията на стопанството се намира паметник на културата – Бенковска поляна .

4. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;

- събор, надпяване – местност Св. Илия, з-ще Лесичово

- надпяване – местност Добра вода

5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.

- туристически маршрути към хижи Равно боре, Милеви скали и Добра вода

6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места.

15. Промени в околната среда.

Основни предизвикателства за подобряване ефективността и продуктивността на горското стопанство при спазване на принципите на горска сертификация са насочени към балансирано и отговорно отношение в различни направления - екологични, икономически и социални, които са свързани с голям брой заинтересовани страни.

Проведени са срещи с кметовете на населените места и председателите на ловните дружинки на територията на ТП ДГС Пазарджик за социалното въздействие от прилагането на принципите на Националния стандарт за отговорно управление на горите в България.

За подобряване ефективността и продуктивността е необходимо популяризиране на ползите от прилагане на стандарта и постигане на баланс между поетите от стопанството ангажименти и интересите на останалите заинтересовани страни.

Няма установени съществени промени на околната среда на територията на стопанството.

Прилаганите лесовъдски системи и дейности в горите с висока консервационна стойност, благоприятстват за осигуряването на основните функции, като социално-хигиенни, защитно-водоохранни, противопожарни и здравно-украсни функции.

Състоянието на възобновяването в горите с висока консервационна стойност е много добро, което е резултат на добрите лесовъдски практики прилагани се в горските територии в обхвата на ТП ДГС Пазарджик, чрез съчетание и спазване на основни лесовъдски принципи при извеждане на сечите и действащата нормативна уредба. Биоразнообразието, устойчивостта на екосистемите и многофункционалното управление и стопанисване на горските територии в обхвата на стопанството, са приоритет за работещите в ТП ДГС Пазарджик, въпреки негативното влияние и изменение на климата.

В резултат на водената политика и осъществена практика в горските територии, извършеният мониторинг показва, че ТП ДГС Пазарджик, приключва 2023г. с добър екологичен и социален резултат.

Одобрил: _____/П/*_____
ИНЖ. ГАВРИЛ РАНГЕЛОВ
Директор на ТП ДГС Пазарджик

Изготвил: _____/П/*_____
/инж. Илия Шахларски/

**Заличена информация на основание чл.2 от ЗЗЛД*